ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

19. ledna 2006 *

Ve věci C-330/03,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Tribunal Supremo (Španělsko) ze dne 21. července 2003, došlým Soudnímu dvoru dne 29. července 2003, v řízení

Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos

proti

Administración del Estado,

za přítomnosti:

Giuliana Maura Ima,

* Jednací jazyk: španělština.

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení P. Jann, předseda senátu, K. Schiemann, N. Colneric, E. Juhász a E. Levits (zpravodaj), soudci,

generální advokát: P. Léger,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos A. Gonzálezem Salinasem, abogado,

— za španělskou vládu N. Díaz Abad, jako zmocněnkyní,

— za italskou vládu I. M. Bragugliou, jako zmocněncem, ve spolupráci s A. Cingolem, avvocato dello Stato,

— za rakouskou vládu E. Riedlem, jako zmocněncem,

— za švédskou vládu A. Krusem, jako zmocněncem,

— za Komisi Evropských společenství H. Støvlbækem a F. Castillem de la Torre, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 30. června 2005,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 3 prvního pododstavce písm. a) a čl. 4 odst. 1 směrnice Rady 89/48/EHS ze dne 21. prosince 1988 o obecném systému pro uznávání vysokoškolských diplomů vydaných po ukončení nejméně tříletého odborného vzdělávání a přípravy (Úř. věst. L 19, s. 16; Zvl. vyd. 05/01, s. 337, dále jen „směrnice"), jakož i článků 39 ES a 43 ES.

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos (komora inženýrů pro cesty, kanály a přístavy, dále jen „Colegio") a Administración del Estado ohledně žádosti G. M. Ima, italského státního příslušníka, držitele diplomu stavebního inženýrství se specializací na hydrauliku, vydaného v Itálii, směřující k tomu, aby byl této osobě povolen přístup k povolání inženýra pro cesty, kanály a přístavy ve Španělsku.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

3 Cílem směrnice je vytvořit metodu uznávání diplomů, jež umožní evropským občanům vykonávat všechny odborné činnosti, které jsou v hostitelském členském státě závislé na ukončení postsekundárního vzdělávání a odborné přípravy, za předpokladu, že mají takový diplom, který je připravuje na tyto činnosti, je vydáván po ukončení studia trvajícího nejméně 3 roky a je vydán v jiném členském státě.

4 Podle čl. 1 písm. c) směrnice se „regulovaným povoláním" rozumí „regulovaná odborná činnost nebo soubor činností, které tvoří toto povolání v členském státě".

5 Článek 3 první pododstavec směrnice stanoví:

„Pokud je v hostitelském členském státě přístup k regulovanému povolání a jeho výkon podmíněn držením diplomu, nesmějí příslušné orgány z důvodu neodpovídající kvalifikace odmítnout povolit státnímu příslušníku členského státu přístup k uvedenému povolání a jeho výkon za stejných podmínek, které se vztahují na jeho vlastní státní příslušníky, jestliže:

a) je žadatel držitelem diplomu požadovaného v jiném členském státě pro přístup k dotyčnému [ke stejnému] povolání a pro jeho výkon na jeho území a tento diplom byl vydán v některém členském státě [...]

[...]"

6 Článek 4 odst. 1 směrnice upřesňuje:

„Bez ohledu na článek 3 může hostitelský členský stát také požadovat, aby žadatel:

a) prokázal odbornou praxi, pokud délka vzdělání a odborné přípravy uvedená na podporu jeho žádosti, jak je stanoveno v čl. 3 písm. a) a b), je nejméně o jeden rok kratší než doba požadovaná hostitelským členským státem. [...]

[...]

[...]

b) absolvoval adaptační období nepřesahující 3 roky nebo složil zkoušku způsobilosti, pokud:

— obsah vzdělání a odborné praxe [odborné přípravy], které byly získány způsobem stanoveným v čl. 3 písm. a) a b), se podstatně liší od obsahu osvědčeného diplomem, který je požadován hostitelským členským státem, nebo

— pokud v případě uvedeném v čl. 3 písm. a) regulované povolání v hostitelském členském státě zahrnuje jednu nebo více regulovaných odborných činností, které nejsou součástí povolání regulovaného v členském

státě původu nebo v členském státě, odkud žadatel přichází, a tento rozdíl odpovídá specifickému vzdělávání a odborné přípravě požadovaným v hostitelském členském státě a jeho obsah se podstatně liší od obsahu osvědčeného diplomem předkládaným žadatelem [...]

[...]

[...]“

7 Článek 7 směrnice upravuje právo osob, na něž se vztahuje systém Společenství pro uznávání diplomů, užívat jejich profesní označení a akademické tituly. Odstavce 1 a 2 tohoto článku znějí následovně:

„1. Příslušné orgány hostitelských členských států přiznávají státním příslušníkům členských států, kteří splnili podmínky pro přístup k regulovanému povolání a pro jeho výkon na jejich území, právo užívat profesní označení hostitelského členského státu odpovídající uvedenému povolání.

2. Příslušné orgány hostitelského členského státu přiznávají státním příslušníkům členských států, kteří splnili podmínky pro přístup k regulovanému povolání a výkonu tohoto povolání na jeho území, právo užívat jejich dovolené akademické tituly a popřípadě zkratky těchto titulů v jazyce členských států původu nebo členských států, odkud přicházejí. Hostitelský členský stát může požadovat, aby tento titul byl doprovázen názvem a sídlem zařízení nebo zkušební komise, které jej udělily.“

Vnitrostátní právní úprava

8 Směrnice byla provedena do španělského práva královským nařízením č. 1665/1991 ze dne 25. října 1991, upravujícím obecný systém uznávání vysokoškolských diplomů vydaných v členských státech Evropské unie, které vyžadují nejméně tříleté vzdělání (BOE č. 280 ze dne 22. listopadu 1991, s. 37916). Články 4 a 5 tohoto nařízení v podstatě přebírají ustanovení článků 3 a 4 směrnice.

9 Podle španělských právních předpisů zajišťuje povolání inženýra pro cesty, kanály a přístavy („ingeniero de caminos, canales y puertos") velký rozsah takových činností, jako je navrhování a stavba hydraulických zařízení, infrastruktur pozemní, námořní a říční dopravy, ochrana pláží a územní plánování, včetně územního plánování měst. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že se jedná o regulované povolání, neboť přístup k tomuto povolání a jeho výkon jsou podmíněny držením španělského diplomu, vydaného po ukončení buď zvláštního šestiletého postsekundárního vzdělání, nebo odpovídajícího vzdělání získaného v jiném členském státě a uznaného ministerstvem pro rozvoj. Každý, kdo hodlá vykonávat ve Španělsku toto povolání, musí být předtím členem Colegio, přičemž toto členství je podmíněno držením takto popsaného vzdělání.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

10 Giuliano Mauro Imo je držitelem diplomu stavebního inženýrství se specializací na hydrauliku („laurea in ingegneria civile idraulica"), který byl vydán v Itálii a který v tomto státě přiznává právo vykonávat povolání stavebního inženýra pro hydrauliku. Dne 27. června 1996 podal španělskému ministerstvu pro rozvoj žádost o uznání svého diplomu k tomu, aby mohl získat ve Španělsku přístup k povolání inženýra pro cesty, kanály a přístavy.

11 Ministerstvo uznalo rozhodnutím ze dne 4. listopadu 1996 diplom G. M. Ima a povolilo posledně jmenovanému přístup k povolání inženýra pro cesty, kanály a přístavy bez jakékoliv předchozí podmínky.

12 Colegio podalo proti tomuto rozhodnutí žalobu na neplatnost k Audiencia Nacional. V průběhu řízení trvalo na podstatném rozdílu mezi povoláním inženýra pro cesty, kanály a přístavy ve Španělsku a povoláním stavebního inženýra pro hydrauliku v Itálii, jak z hlediska obsahu vzdělání, tak z hlediska činností zajišťovaných každým z těchto povolání.

13 Audiencia Nacional zamítl rozsudkem ze dne 1. dubna 1998 uvedenou žalobu zejména z toho důvodu, že diplom stavebního inženýra pro hydrauliku přiznává v Itálii právo přístupu k témuž povolání, jakým je inženýr pro cesty, kanály a přístavy ve Španělsku. Tento soud krom toho uvedl, že vzdělání získané držitelem uvedeného diplomu stavebního inženýra zahrnuje základní oblasti, které jsou ve Španělsku v odvětví dotčeného povolání stavebního inženýra požadovány.

14 Colegio podalo kasační opravný prostředek k Tribunal Supremo. Tento soud předně shledal, že tyto dva dotčené typy vzdělání obsahují značné podstatné rozdíly, a že je tedy posouzení skutkového stavu učiněné Audiencia Nacional nesprávné.

15 Za těchto podmínek se Tribunal Supremo rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je možné vykládat čl. 3 písm. a) ve spojení s čl. 4 odst. 1 směrnice 89/48 [...] tak, že povoluje hostitelskému státu omezené uznávání odborné kvalifikace žadatele,

který je držitelem diplomu stavebního inženýra pro hydrauliku (‚ingegnere civile idraulico') (vydaného v Itálii), který si přeje vykonávat toto povolání v jiném členském státě, jehož právní předpisy uznávají povolání inženýra pro cesty, kanály a přístavy (‚ingeniero de caminos, canales y puertos') jako regulované povolání? Vycházíme z předpokladu, že posledně uvedené povolání zahrnuje v hostitelském státě činnosti, které neodpovídají vždy diplomu žadatele, a že vzdělání osvědčené tímto diplomem neobsahuje některé základní oblasti obecně požadované k získání diplomu inženýra pro cesty, kanály a přístavy v hostitelském státě.

2) V případě kladné odpovědi na první otázku, je v souladu s články 39 ES a 43 ES omezení práva žadatelů, kteří hodlají vykonávat povolání jako osoby samostatně výdělečně činné nebo jako zaměstnanci v jiném členském státě, než je stát, kde získali svou odbornou kvalifikaci, do té míry, že může hostitelský členský stát vyloučit prostřednictvím své vnitrostátní právní úpravy omezené uznání odborné kvalifikace, znamená-li takové rozhodnutí, které je v zásadě v souladu s článkem 4 směrnice 89/48 [...], že výkon povolání je podmíněn nepřiměřenými dodatečnými požadavky?

Pro účely uvedených otázek je třeba rozumět ‚omezeným uznáváním' takové uznávání, které opravňuje žadatele k výkonu jeho inženýrské činnosti pouze v odpovídajícím odvětví (hydraulice) obecnějšího povolání inženýra cest, kanálů a přístavů, které je v hostitelském státě regulováno, aniž by podléhal dodatečným požadavkům stanoveným v čl. 4 odst. 1 písm. b) směrnice 89/48 [...]."

K předběžným otázkám

K první otázce

16 Podstatou první předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda směrnice brání tomu, aby v případě, že držitel diplomu získaného v některém členském státě podá žádost o povolení přístupu k regulovanému povolání v jiném členském státě, orgány posledně uvedeného státu za určitých podmínek vyhověly částečně této žádosti tím, že omezí rozsah povolení pouze na činnosti, ke kterým umožňuje uvedený diplom přístup v členském státě, ve kterém byl získán.

17 K zodpovězení této otázky je třeba zkoumat zaprvé znění relevantních ustanovení směrnice, zadruhé systém a obecnou strukturu směrnice a zatřetí cíle, které tato směrnice sleduje.

18 Nejdříve je třeba připomenout, že znění směrnice výslovně nepovoluje ani nezakazuje částečné uznávání takové odborné kvalifikace, jak je vymezena předkládacím rozhodnutím. Zákaz stanovený v čl. 3 prvním pododstavci písm. a) směrnice totiž takovému částečnému uznávání nebrání, neboť rozhodnutí, které je přijato ohledně žádosti dotyčné osoby a které této osobě povoluje přístup pouze k části rozsahu činností zajišťovaných regulovaným povoláním v hostitelském členském státě, nemůže být postaveno naroveň odmítnutí přístupu k tomuto povolání.

19 Co se dále týče systému směrnice, je třeba připomenout, že systém vzájemného uznávání diplomů zavedený směrnicí neznamená, že diplomy vydané v jiných členských státech osvědčují vzdělání obdobné nebo srovnatelné s tím, které vyžaduje hostitelský členský stát. Podle systému zavedeného směrnicí není totiž diplom

uznaný na základě vnitřní hodnoty vzdělání, po jehož ukončení je vydán, nýbrž proto, že umožňuje v členském státě, ve kterém byl vydán nebo uznán, přístup k regulovanému povolání. Rozdíly v organizaci nebo obsahu vzdělání získaného v členském státě původu a vzdělání nabízeného v hostitelském členském státě nemohou stačit k odůvodnění zamítnutí uznání dotyčné odborné kvalifikace. Jsou-li navíc tyto rozdíly podstatné, mohou odůvodnit to, že hostitelský členský stát požaduje od žadatele, aby splnil některé z vyrovnávacích opatření stanovených v článku 4 uvedené směrnice (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 29. dubna 2004, Beuttenmüller, C-102/02, Recueil, s. I-5405, bod 52).

20 Z toho vyplývá, jak správně vysvětluje generální advokát v bodech 40 až 43 svého stanoviska, že výraz „stejné povolání" obsažený v čl. 3 prvním pododstavci písm. a) směrnice musí být chápán tak, že se týká povolání, která jsou v členském státě původu a hostitelském členském státě buď totožná, nebo obdobná, nebo v některých případech jednoduše rovnocenná co do činností, které zajišťují. Tento výklad je potvrzen čl. 4 odst. 1 písm. b) druhou odrážkou směrnice. V případech, které toto ustanovení uvádí, jsou příslušné vnitrostátní orgány povinny zohlednit každou z činností zajišťovaných dotčeným povoláním v obou dotyčných členských státech k tomu, aby mohly určit, zda-li se skutečně jedná o „stejné povolání" a zda-li je případně namístě použít jedno z vyrovnávacích opatření upravených předmětným ustanovením. To znamená, že ačkoli směrnice vnímá regulované povolání jako celek, uznává však skutečnou existenci oddělených odborných činností a odpovídajícího vzdělání. Odlišný přístup ke každé z odborných činností zajišťovaných regulovaným povoláním tedy neodporuje obecné struktuře směrnice ani jí není cizí.

21 Opačný postoj zastávaný v tomto ohledu španělskou a švédskou vládou nemůže být přijat. Přestože totiž čl. 3 první pododstavec směrnice zakotvuje právo státního příslušníka členského státu, který je držitelem diplomu uvedeného ve směrnici, „přístupu k povolání [potvrzenému tímto diplomem] a jeho výkonu za stejných podmínek, které se vztahují na jeho vlastní státní příslušníky", nemůže být toto ustanovení vykládáno tak, že vede vždy a bez výjimky k povolení přístupu

k veškerým činnostem zajišťovaným tímto povoláním v hostitelském členském státě. Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 48 až 53 svého stanoviska, uvedený výraz představuje pouhý přepis základních zásad zákazu diskriminace a vzájemné důvěry, které jsou vlastní systému Společenství pro uznávání diplomů.

22 Článek 7 odst. 1 směrnice stanoví, že příslušné orgány hostitelských členských států přiznávají státním příslušníkům jiných členských států, kteří splnili podmínky pro přístup k regulovanému povolání a pro jeho výkon na jejich území, právo užívat profesní označení hostitelského členského státu odpovídající uvedenému povolání. Účelem tohoto ustanovení, které se týká praktických důsledků použití pravidel upravených v článcích 3 a 4 téže směrnice, je usnadnit postavení státních příslušníků jiných členských států, kteří v těchto státech získali svůj diplom, naroveň státním příslušníkům hostitelského členského státu, kteří získali svou odbornou kvalifikaci v posledně uvedeném státě. Uznání práva užívat uvedené profesní označení upravené v uvedeném čl. 7 odst. 1 je však možné, pouze pokud dotyčné osoby splňují všechny podmínky pro přístup a výkon požadované u dotyčného povolání.

23 Konečně výše vyložená úvaha je zcela potvrzena teleologickým výkladem směrnice. Ze třetího a třináctého bodu odůvodnění směrnice totiž vyplývá, že prvním cílem směrnice je usnadnit přístup držitele diplomu vydaného v některém členském státě k odpovídajícím odborným činnostem v jiných členských státech a posílit právo evropského občana využít své odborné dovednosti v jakémkoliv členském státě. Krom toho je třeba poznamenat, že směrnice byla přijata na základě čl. 57 odst. 1 Smlouvy o ES (nyní po změně čl. 47 odst. 1 ES). Ze znění posledně uvedeného ustanovení vyplývá, že účelem takových směrnic, jako je směrnice, které se týká projednávaná věc, je usnadnit vzájemné uznávání diplomů, osvědčení a jiných dokladů o kvalifikaci stanovením společných pravidel a kritérií, které povedou v co největším možném rozsahu k automatickému uznávání zmíněných diplomů, osvědčení a jiných dokladů o kvalifikaci. Účelem těchto směrnic naopak není ztížení uznávání takových diplomů, osvědčení a jiných dokladů o kvalifikaci

v situacích, na které se tyto směrnice nevztahují, a nemůže to být ani jejich důsledkem (rozsudek ze dne 22. ledna 2002, Dreessen, C-31/00, Recueil, s. I-663, bod 26).

24 V tomto ohledu je třeba poznamenat, že dosah čl. 4 odst. 1 směrnice, který výslovně povoluje vyrovnávací opatření, je třeba omezit na případy, kdy se ukáže, že jsou tato opatření přiměřená zamýšlenému cíli. Jinak řečeno, ačkoliv jsou tato opatření výslovně povolena, mohou v určitých případech představovat vysoce odrazující faktor při tom, zda státní příslušník některého členského státu využije svých práv, které mu svěřuje směrnice. Jak adaptační období, tak zkouška způsobilosti totiž vyžadují od dotyčné osoby značný čas a úsilí. Pro státního příslušníka některého členského státu, který hodlá vykonávat v jiném členském státě regulované povolání, se může nepoužití těchto opatření ukázat jako významné, ba dokonce rozhodující. V takovém případě jako ve věci v původním řízení odpovídá smyslu cílů sledovaných směrnicí částečný přístup k dotyčnému povolání poskytnutý na žádost dotčené osoby osvobozující tuto osobu od vyrovnávacích opatření a poskytující této osobě okamžitý přístup k odborným činnostem, ke kterým je již kvalifikována.

25 Z toho tedy vyplývá, že ani znění, systém, či cíle směrnice nevylučují možnost částečného přístupu k regulovanému povolání ve smyslu předkládacího rozhodnutí. Je sice možné tvrdit, podobně jak to činí španělská a švédská vláda, že takový částečný přístup by mohl vyvolat nebezpečí multiplikace odborných činností nezávisle vykonávaných státními příslušníky jiných členských států, a tedy určité nejasnosti u spotřebitelů. Toto možné nebezpečí však nestačí k učinění závěru o neslučitelnosti částečného uznávání odborné kvalifikace se směrnicí. Existují totiž dostatečně účinné prostředky k odstranění takových nejasností, jako možnosti uložení povinnosti dotyčným osobám uvádět název a sídlo zařízení nebo zkušební komise, které jim jejich akademické tituly udělily. Hostitelský členský stát může navíc vždy uložit dotyčným osobám povinnosti užívat ve všech právních a obchodních vztazích na svém území jak akademický titul nebo odpovídající odborné označení v původním jazyce a podobě, tak jejich překlad v úředním jazyce

hostitelského členského státu, a to za účelem zajištění srozumitelnosti a zabránění jakémukoliv nebezpečí záměny.

26 Vzhledem k výše uvedenému je třeba na první otázku odpovědět tak, že směrnice nebrání tomu, aby v případě, že držitel diplomu získaného v některém členském státě podal žádost o povolení přístupu k regulovanému povolání v jiném členském státě, orgány posledně uvedeného státu vyhověly částečně této žádosti, pokud to držitel diplomu požaduje, tak, že omezí rozsah povolení pouze na činnosti, ke kterým umožňuje uvedený diplom přístup v členském státě, ve kterém byl získán.

Ke druhé otázce

27 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda za takových okolností jako ve věci v původním řízení brání články 39 ES a 43 ES tomu, aby hostitelský členský stát vyloučil možnost částečného přístupu k regulovanému povolání, který je omezený na výkon jedné nebo více činností zajišťovaných tímto povoláním.

28 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 43 druhého pododstavce ES se svoboda usazování uskutečňuje za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky právními předpisy země usazení. Z toho vyplývá, že je-li přístup k některé specifické činnosti nebo výkon této činnosti upraven předpisy v hostitelském členském státě, státní příslušník jiného členského státu, který hodlá vykonávat tuto činnost, musí v zásadě splnit podmínky této právní úpravy (rozsudky ze dne 30. listopadu 1995, Gebhard, C-55/94, Recueil, s. I-4165, bod 36, a ze dne 1. února 2001, Mac Quen a další, C-108/96, Recueil, s. I-837, bod 25).

29 Podmínky přístupu k povolání inženýra pro cesty, kanály a přístavy nejsou v současné době předmětem harmonizace na úrovni Společenství. Členským státům tedy zůstává pravomoc stanovit uvedené podmínky, neboť směrnice v tomto ohledu jejich pravomoc neomezuje. Členské státy však musí při výkonu své pravomoci v této oblasti dodržovat základní svobody zaručené Smlouvou o ES (viz rozsudky ze dne 29. října 1998, De Castro Freitas a Escallier, C-193/97 a C-194/97, Recueil, s. I-6747, bod 23; ze dne 3. října 2000, Corsten, C-58/98, Recueil, s. I-7919, bod 31, a výše uvedený rozsudek Mac Quen a další, bod 24).

30 Podle ustálené judikatury mohou být vnitrostátní opatření, která mohou omezovat nebo ztěžovat výkon uvedených svobod, odůvodněna pouze v případě, že splňují čtyři podmínky: použijí se nediskriminačním způsobem, reagují na naléhavé důvody obecného zájmu, jsou způsobilá k zajištění dosažení cíle, který sledují, a nepřekračují meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné (viz zejména rozsudky ze dne 31. března 1993, Kraus, C-19/92, Recueil, s. I-1663, bod 32; výše uvedený rozsudek Gebhard, bod 37; ze dne 4. července 2000, Haim, C-424/97, Recueil, s. I-5123, bod 57, a výše uvedený rozsudek Mac Quen a další, bod 26).

31 V případech podobných věci v původním řízení může právní úprava hostitelského členského státu, která vylučuje jakoukoliv možnost orgánů tohoto členského státu, umožnit částečný přístup k povolání, omezovat nebo činit méně atraktivním výkon jak svobody pohybu osob, tak svobody usazování, i přestože je tato právní úprava použitelná bez rozdílu na státní příslušníky hostitelského členského státu a na státní příslušníky jiných členských států.

32 Co se týče cíle dotčené právní úpravy ve věci v původním řízení, je třeba připustit, jak zdůrazňují španělská a švédská vláda, že důsledkem částečného uznávání

odborné kvalifikace může být v zásadě rozdělení regulovaných povolání v rámci jednoho členského státu na jednotlivé činnosti. To by v zásadě znamenalo nebezpečí záměny u příjemců služeb, kteří by mohli být uvedeni v omyl ohledně rozsahu uvedené kvalifikace. Soudní dvůr již shledal, že ochrana příjemců služeb a obecněji spotřebitelů je naléhavým důvodem obecného zájmu, který může odůvodnit zásah do svobody usazování a svobody poskytování služeb (viz rozsudky ze dne 4. prosince 1986, Komise v. Francie, 220/83, Recueil, s. 3663, bod 20; ze dne 21. září 1999, Läärä a další, C-124/97, Recueil, s. I-6067, bod 33, a ze dne 11. září 2003, Anomar a další, C-6/01, Recueil, s. I-8621, bod 73).

33 Dále je třeba, aby opatření založená na takovémto cíli nepřekračovala meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné. V tomto ohledu, jak poznamenala Komise Evropských společenství, je třeba činit rozdíl mezi dvěma různými situacemi, ke kterým může dojít, je-li orgánům členského státu předložena žádost o uznání odborné kvalifikace získané v jiném členském státě a brání-li rozdíl v obsahu vzdělání nebo činnostech zajišťovaných tímto dotčeným povoláním v obou státech okamžitému uznání v celém rozsahu. Je namístě rozlišovat případy, které mohou být objektivně vyřešeny prostředky upravenými ve směrnici, a případy, kdy tomu tak být nemůže.

34 V prvním případě jde o situaci, kdy se v členském státě původu a hostitelském členském státě vyskytuje takový stupeň podobnosti obou povolání, že je možné je kvalifikovat jako „stejné povolání" ve smyslu čl. 3 prvního pododstavce písm. a) směrnice. V takových případech mohou být mezery, které obsahuje vzdělání žadatele vzhledem ke vzdělání požadovanému v hostitelském členském státě, účinně vyplněny použitím vyrovnávacích opatření upravených v čl. 4 odst. 1 směrnice, které tak zajistí úplné začlenění dotčené osoby do systému povolání hostitelského členského státu.

35 Naopak ve druhém případě, jak správně uvádí Komise, se jedná o situace, na které se směrnice nevztahuje, neboť rozdíly mezi oblastmi činnosti jsou tak značné, že by bylo tedy nutné získat úplné vzdělání. Toto je faktorem, který by mohl z objektivního hlediska odradit dotyčnou osobu od toho, aby v jiném členském státě vykonávala jednu nebo více činností, ke kterým je kvalifikována.

36 Orgánům a zejména příslušným soudům hostitelského členského státu přísluší určit, do jaké míry je v každém konkrétním případě obsah vzdělání dosaženého dotyčnou osobou odlišný od obsahu vzdělání požadovaného v tomto státě. Ve věci v původním řízení Tribunal Supremo přitom shledal, že obsah vzdělání požadovaného u povolání stavebního inženýra pro hydrauliku v Itálii a povolání inženýra pro cesty, kanály a přístavy ve Španělsku vykazuje natolik podstatné rozdíly, že použití vyrovnávacího nebo adaptačního opatření by v podstatě znamenalo povinnost dotyčné osoby získat nové odborné vzdělání.

37 Krom toho ve zvláštních případech podobných případu věci v původním řízení je jedním z rozhodujících kritérií to, zda-li je odborná činnost, kterou hodlá dotyčná osoba vykonávat v hostitelském členském státě, objektivně oddělitelná od souboru činností zajišťovaných odpovídajícím povoláním v tomto členském státě, či nikoliv. Odpovědět na tuto otázku přísluší v prvé řadě vnitrostátním orgánům. Nicméně, jak uvedl generální advokát v bodech 86 a 87 svého stanoviska, jedním z rozhodujících kritérií je v tomto ohledu to, zda-li může být tato činnost vykonávána nezávisle nebo samostatně v členském státě, ve kterém byla dotčená odborná kvalifikace získána.

38 Je-li dotčená činnost objektivně oddělitelná od souboru činností zajišťovaných dotyčným povoláním v hostitelském členském státě, je namístě dojít k závěru, že

odrazující účinek vyvolaný vyloučením jakékoliv možnosti částečného uznávání dotyčné odborné kvalifikace je příliš významný na to, aby byl vyvážen obavou z případného zásahu do práv příjemců služeb. V takovém případě může být legitimního cíle ochrany spotřebitelů a jiných příjemců služeb dosaženo méně omezujícími prostředky, zejména povinností užívat původní odborné označení nebo akademický titul jak v jazyce, ve kterém byl získán, a v původní podobě, tak v úředním jazyce hostitelského členského státu.

39 Je tedy třeba odpovědět na druhou otázku tak, že články 39 ES a 43 ES nebrání tomu, aby členský stát neposkytl částečný přístup k povolání, pokud mohou být mezery, které obsahuje vzdělání dotyčné osoby vzhledem ke vzdělání požadovanému v hostitelském členském státě, účinně vyplněny použitím vyrovnávacích opatření upravených v čl. 4 odst. 1 směrnice. Články 39 ES a 43 ES naopak brání tomu, aby členský stát neposkytl tento částečný přístup, požaduje-li to dotyčná osoba a jsou-li rozdíly mezi oblastmi činností tak značné, že by bylo ve skutečnosti nutné získat úplné vzdělání, ledaže by bylo odmítnutí tohoto částečného přístupu odůvodněno naléhavými důvody obecného zájmu, které jsou způsobilé k zajištění dosažení cíle, který sledují, a které nepřekračují meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné.

K nákladům řízení

40 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) **Směrnice Rady 89/48/EHS ze dne 21. prosince 1988 o obecném systému pro uznávání vysokoškolských diplomů vydaných po ukončení nejméně tříletého odborného vzdělávání a přípravy nebrání tomu, aby v případě, že držitel diplomu získaného v některém členském státě podal žádost o povolení přístupu k regulovanému povolání v jiném členském státě, orgány posledně uvedeného státu vyhověly částečně této žádosti, pokud to držitel diplomu požaduje, tak, že omezí rozsah povolení pouze na činnosti, ke kterým umožňuje uvedený diplom přístup v členském státě, ve kterém byl získán.**

2) **Články 39 ES a 43 ES nebrání tomu, aby členský stát neposkytl částečný přístup k povolání, pokud mohou být mezery, které obsahuje vzdělání dotyčné osoby vzhledem ke vzdělání požadovanému v hostitelském členském státě, účinně vyplněny použitím vyrovnávacích opatření upravených v čl. 4 odst. 1 směrnice 89/48. Články 39 ES a 43 ES naopak brání tomu, aby členský stát neposkytl tento částečný přístup, požaduje-li to dotyčná osoba a jsou-li rozdíly mezi oblastmi činností tak značné, že by bylo ve skutečnosti nutné získat úplné vzdělání, ledaže by bylo odmítnutí tohoto částečného přístupu odůvodněno naléhavými důvody obecného zájmu, které jsou způsobilé k zajištění dosažení cíle, který sledují, a které nepřekračují meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné.**

Podpisy.